

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Bohuslava Hnízдила a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobkyně: **Ing. L. K.**, zastoupené Mgr. Dagmar Rezkovou Dřimalovou, advokátkou, se sídlem Muchova 9/223, Praha 6, proti žalovanému: **Krajský úřad Středočeského kraje**, odbor sociálních věcí, se sídlem Zborovská 11, Praha 5, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 5. 2007, č. j. 64783/2007/KUSK, sp. zn. 58365/2007/KUSK/3, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 29. 5. 2008, č. j. 4 Cad 54/2007 - 82,

takto:

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žalovaný **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovené zástupkyni žalobkyně, Mgr. Dagmar Rezkové Dřimalové, **se** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů **nepřiznává.**

Odůvodnění:

Městský soud v Praze v záhlaví uvedeným rozsudkem zamítl žalobu žalobkyně (dále jen „stěžovatelky“), kterou brojila proti rovněž výše uvedenému rozhodnutí žalovaného, jímž bylo potvrzeno rozhodnutí Městského úřadu Týnec nad Labem č. j. 661/2007/TNL ze dne 22. 3. 2007. Posledně jmenovaným rozhodnutím nebyl žalobkyni přiznán příspěvek na živobytí ve smyslu § 21 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pomoci v hmotné nouzi“).

Stěžovatelka v kasační stížnosti namítá kasační důvody, jež lze podle jejich obsahu subsumovat pod ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Konkrétně stěžovatelka namítá následující:

V první řadě stěžovatelka namítá, že Městský soud v Praze neaplikoval ustanovení § 2 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu (dále jen „správní řád“), podle něhož má správní orgán postupovat tak, aby jeho rozhodnutí odpovídalo okolnostem případu a bylo v souladu s veřejným zájmem. Podle stěžovatelky je ve veřejném zájmu, aby nebyly ohrožovány základy demokratického právního státu, který ctí práva občana jakož i zajištění nezbytné pomoci pro zajištění základních životních podmínek v případě hmotné nouze podle čl. 30 Listiny základních práv a svobod. Dále stěžovatelka namítá (bez bližší argumentace), že Městský soud v Praze neaplikoval ustanovení čl. 9 odst. 3 a čl. 1 odst. 1 Ústavy České republiky, jakož i čl. 3 odst. 1 a 3 a čl. 4 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Stěžovatelka v kasační stížnosti vyvozuje, že pokud tato práva nebyla dodržena, je požadavek správního orgánu „*nevykonatelný podle obecné platné právní normy § 37 občanského zákoníku*“.

Dále stěžovatelka poukazuje na to, že skutečnost jejího sankčního vyřazení z evidence uchazečů o zaměstnání je sporná, neboť nebylo pravomocně rozhodnuto na všech stupních.

Stěžovatelka se ohrazuje proti tomu, že správní orgány po ní požadují nevykonatelné úkony, protože nemá žádné prostředky, a nemůže proto doložit např. úhradu nákladů spojených s bydlením či s evidencí u orgánu správy zaměstnanosti. Stěžovatelka rovněž poukazuje na podle svého názoru nesprávné vývody Městského soudu v Praze ohledně jejího statusu jako osoby samostatně posuzované (argumentuje přitom úpravou zákona č. 94/1963 Sb., o rodině, a zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře).

Stěžovatelka proti závěrům Městského soudu v Praze namítá, že projevuje aktivní snahu o řešení své sociální situace, a to v souladu s Ústavou ČR, konkrétně čl. 4, podle něhož jsou základní práva pod ochranou soudní moci (*stěžovatelka tím patrně míní, že aktivní snahu o řešení sociální situace projevuje tím, že se soudí - pozn. NSS*). Nesouhlasí s tím, že by byla poučena žalovaným, resp. správním orgánem prvního stupně, o možnosti pracovního uplatnění; namítá, že pro tento závěr neměl Městský soud v Praze jediného důkazu.

Závěrem kasační stížnosti stěžovatelka vypočetla řadu ustanovení Listiny základních práv a svobod, o nichž se domnívá, že byla porušena, aniž vymezila, z jakých skutkových či právních důvodů na jejich porušení usuzuje.

S ohledem na výše uvedené stěžovatelka navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek Městského soudu v Praze zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaný ve vyjádření k jednotlivým námitkám stěžovatelky uvedl, že veřejný zájem, jehož se stěžovatelka dovolává, dlužno dovozovat z konkrétní hmotněprávní úpravy příslušné výšece veřejného práva. Podle žalovaného lze veřejný zájem v pojednávané oblasti vymezit za pomoci normativního obsahu zákona o pomoci

v hmotné nouzi. Žalovaný poukazuje na důvodovou zprávu k tomuto zákonu, podle níž je veřejným zájmem při splnění zákonných podmínek dostatečně a spravedlivě ochraňovat potřebné před hmotnou nouzí, motivovat je k aktivnímu hledání zaměstnání a přijetí i méně placené práce. Zákon o pomoci v hmotné nouzi definuje, na jakou pomoc a za jakých podmínek mají osoby nacházející se v hmotné nouzi nárok. Tento zákon rovněž osobám v hmotné nouzi stanoví určité povinnosti a vymezuje situace, za nichž nelze poskytnout pomoc i přesto, že se určitá osoba octne bez dostatečného příjmu. Veřejný zájem, který je představován v pojetí žalovaného samým zákonem o pomoci v hmotné nouzi, byl podle jeho názoru naplněn.

K námitce stěžovatelky, že skutečnost jejího sankčního vyřazení z evidence uchazečů o zaměstnání nebyla postavena na jisto, žalovaný uvedl, že o vyřazení z evidence rozhodují správní orgány na úseku zaměstnanosti (úřady práce) ve správním řízení, odvolacím orgánem v těchto řízeních je Ministerstvo práce a sociálních věcí. Žalovaný poukazuje na to, že řízení o vyřazení stěžovatelky z evidence uchazečů o zaměstnání bylo pravomocně ukončeno rozhodnutím ministerstva o odvolání - stěžovatelka sice poté podala žalobu ve správním soudnictví, ta však nemá odkladný účinek.

Ke zbývajícím námitkám stěžovatelky žalovaný uvedl, že jsou zcela vytrženy z kontextu celého řízení a rozhodnutí ve věci. Žalovaný namítá, že se stěžovatelka do složité sociální situace dostala tím, že se po sankčním vyřazení z evidence uchazečů o zaměstnání znovu do této evidence nepřihlásila, ač tak mohla po uplynutí zákonné lhůty (prosinec 2006) učinit. Svou nečinnost odůvodňuje tím, že nemá žádné finanční prostředky, kterými by uhradila cestu na úřad práce. Žalovaný poukazuje na to, že stěžovatelka si ze všech řízení vedených od ve věci přiznání dávek reagujících na její sociální situaci od roku 2004 musí být vědoma, že vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání je základní podmínkou pro poskytování sociální pomoci formou dávek pomoci v hmotné nouzi (dříve dávek sociální péče z důvodu sociální potřeby). Žalovaný v této souvislosti zmínil, že maximální částka, kterou by stěžovatelka musela zaplatit za cestu ze svého bydliště na úřad práce a zpět, by činila 60 Kč. Jde podle žalovaného o částku, již si mohla bez potíží půjčit např. od svého otce, který ji v řízení zastupuje, a po přiznání dávky mu ji vrátit. V kontrastu se stěžovatelkou udávanými důvody nemožnosti se na úřad práce dostavit je podle žalovaného to, že stěžovatelka vede řadu soudních sporů s různými orgány veřejné správy. Pro účely těchto jednání vynakládá daleko vyšší položky. Žalovaný proto nevidí důvod, proč by část z těchto prostředků nemohla věnovat na konkrétní řešení své sociální situace. Pokud stěžovatelka namítá, že nebyla poučena o volných místech, žalovaný odkazuje na ve spisu založený přípis správního orgánu prvního stupně stěžovatelce, v němž jí bylo sděleno, že Úřad práce v Kolíně eviduje 386 volných pracovních míst. Zástupce stěžovatelky na tuto informaci reagoval sdělením, že tato místa nejsou stěžovatelky hodna.

S ohledem na tyto skutečnosti žalovaný navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

Nejvyšší správní soud ze správního a soudního spisu zjistil následující skutečnosti rozhodující pro posouzení věci:

Stěžovatelka (resp. její otec jako zástupce) dne 26. 1. 2007 dopisem ze dne 22. 1. 2007 požádala o „dávku existenčního minima“ ve výši 2020 Kč měsíčně. Odkázala přitom na ustanovení § 5 zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu. Správní orgán prvního stupně na tento přípis reagoval zasláním příslušných tiskopisů ve smyslu § 69 zákona o pomoci v hmotné nouzi vztahujících se k dávce příspěvku na živobytí podle zákona o pomoci v hmotné nouzi s vysvětlením, že řízení o přiznání dávky pomoci v hmotné nouzi je možné zahájit pouze na základě vyplněného předepsaného tiskopisu. Stěžovatelka zaslání tiskopisů vyplnila, mj. uvedla, že v rozhodném období neměla žádných příjmů a že výše měsíčních úhrad za služby spojené bezprostředně s užíváním bytu činí u ní 2020 Kč, nájem pak 1850 Kč. Správní orgán prvního stupně nato vyzval stěžovatelku, aby doplnila žádost o další údaje, a to o doklad o příjmech ze závislé činnosti, případně doklad o výkonu samostatné výdělečné činnosti či doklad o evidenci jako uchazeč o práci. Dále správní orgán prvního stupně požadoval doložení především plateb za energie a teplo a služby spojené s bydlením. Stěžovatelka na tuto výzvu reagovala sdělením, že není zaměstnána z důvodu nedostatku pracovních míst a v evidenci uchazečů o zaměstnání není proto, že nemá žádné příjmy, je nucena platit zdravotní pojištění, a proto nemá prostředky k tomu, aby se na úřad práce dostavila. Nemá ani žádné doklady o placení nákladů spojených s bydlením, protože nemá peníze na zaplacení, a proto je neplatí. Uvedla však, že částky uvedené v žádosti nutně potřebuje, aby nebyla v hmotné nouzi. Nato správní orgán prvního stupně stěžovatelku poučil, že skutečnost, že není evidována jako uchazeč o zaměstnání, bude příčinou toho, že na ni bude hleděno jako na osobu, jež se v hmotné nouzi nenachází, že úřad práce disponuje volnými pracovními místy a že by evidence stěžovatelky jako uchazečky o zaměstnání měla za následek, že by jí zdravotní pojištění platil stát. Stěžovatelka na tento přípis reagovala způsobem, jak popsal žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti, vedle toho zmínila, že je ohrožena vážnou újmou na zdraví vyhladověním a zmrznutím.

Správní orgán prvního stupně proto vydal dne 22. 3. 2007 výše označené rozhodnutí, jímž dávku příspěvku na živobytí stěžovatelce nepřiznal, a to proto, že stěžovatelka není osobou v hmotné nouzi s ohledem na ustanovení § 3 odst. 1 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi. K námitce stěžovatelky, že je ohrožena na zdraví a že proto žádá bezodkladně částku životního minima, správní orgán prvního stupně uvedl, že předmětem řízení byl příspěvek na živobytí. Ten je dávkou, u níž se hodnotí, zda žadatel prokazatelně projevuje dostatečnou snahu zvýšit si příjem vlastním přičiněním a zda si může zvýšit příjem uplatněním nároků a pohledávek. Vzhledem k tomu, že správní orgán prvního stupně neobdržel od stěžovatelky žádný doklad o tom, že by byla pracovně aktivní či že by byla uchazečkou o zaměstnání, posoudil ji v souladu s výše zmíněným ustanovením § 3 odst. 1 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi jako osobu, která v hmotné nouzi není.

Stěžovatelka proti rozhodnutí správního orgánu prvního stupně podala odvolání, jehož obsahem, zjednoduší-li Nejvyšší správní soud jeho poněkud konfušní koncepci, byla námitka, že správní orgán prvního stupně měl stěžovatelce s ohledem na její tíživou situaci přiznat dávku mimořádné okamžité pomoci (stěžovatelka k odvolání připojila informační tiskopis Ministerstva práce a sociálních věcí, v němž zadržela příslušnou část). V rozhodnutí o odvolání žalovaný mj. uvedl, že stěžovatelka podala žádost o opakovanou peněžitou dávku pomoci v hmotné nouzi - existenčního minima zákona o existenčním a životním minimu. Žádost přitom nebyla podána na tiskopisu předepsaném Ministerstvem práce a

sociálních věcí. Žalovaný v této souvislosti vyzdvihl, že v žádosti citovaný právní předpis neřeší problematiku dávek existenčního minima, ale stanoví pouze výši existenčního minima v částce 2020 Kč měsíčně. Podle ustanovení § 1 zákona o životním a existenčním minimu se nejedná o dávku, ale v případě existenčního minima o stanovení minimální hranice příjmů osob, která se považuje za nezbytnou k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb na úrovni umožňující přežití, přičemž životní ani existenční minimum nezahrnují nezbytné náklady na bydlení. Poskytování pomoci k zajištění úhrady nezbytných nákladů na bydlení stanoví zvláštní právní předpisy. Problematiku dávek pomoci v hmotné nouzi - jejich druhy, formu a podmínky pro poskytování jednotlivých dávek - řeší zákon o pomoci v hmotné nouzi. Podle ustanovení § 69 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi se řízení o dávce zahajuje na základě písemné žádosti osoby podané příslušnému orgánu pomoci v hmotné nouzi na tiskopisu předepsaném Ministerstvem práce a sociálních věcí. Vzhledem ke skutečnosti, že zplnomocněný zástupce žadatelky požádal o dávku, která v systému pomoci v hmotné nouzi neexistuje - tj. opakovaná dávka - existenční minimum ve výši 2020 Kč - zaslal správní orgán prvního stupně předepsaný tiskopis žádosti o příspěvek na živobytí, neboť se jednalo o takový druh dávky, který se nejvíce přibližuje požadavku stěžovatelky. Tato žádost spolu s dalšími potřebnými tiskopisy byla zástupci stěžovatelky zaslána dne 29. 1. 2007. V přiloženém dopisu byly poskytnuty informace o tom, jaké doklady mají být k žádosti doloženy. Vyplněná žádost na tiskopisu předepsaném Ministerstvem práce a sociálních věcí byla správnímu orgánu doručena dne 19. 2. 2007. Podle ustanovení § 69 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi bylo tímto dnem - tj. dne 19. 2. 2007 - zahájeno řízení o nároku na dávku.

K námitce, jak má stěžovatelka splnit podmínky hmotné nouze, když momentálně nemá finanční prostředky ani na cestovné autobusem na úřad práce do Kolína ani na plnění požadavků úřadu práce, žalovaný uvedl, že v měsíci prosinci 2006 měla stěžovatelka možnost znovu se zaregistrovat na úřadu práce po uplynutí šesti měsíců od sankčního vyřazení z důvodu maření součinnosti s úřadem práce. Toto však dosud neučinila. Pomoc ze systému pomoci v hmotné nouzi je však závislá právě na tom, zda je občan vedený v evidenci uchazečů o zaměstnání. Pokud se stěžovatelka nezaregistruje na úřadu práce, nebude splňovat podmínku hmotné nouze, a tím ani nárok na příspěvek na živobytí, případně další dávky ze systému pomoci v hmotné nouzi. V této souvislosti žalovaný odkázal na vyživovací povinnost rodičů vůči dětem podle ustanovení § 85 odst. 1 zákona č. 94/1963 Sb., o rodině, ve znění pozdějších předpisů, podle něhož trvá vyživovací povinnost rodičů vůči dětem do té doby, dokud nejsou děti schopny se samy živit. Trvání této povinnosti není ohraničeno žádnou věkovou hranicí. Žalovaný poukázal na to, že jízdné z obce Radovesnice II do Kolína se pohybuje v rozmezí 12 až 30 Kč za jednu cestu. Na cestu do Kolína a zpět stěžovatelka potřebuje na jízdné tedy maximálně 60 Kč. Proto by v rámci vyživovací povinnosti mohlo být řešením, aby uvedenou částku stěžovatelce poskytli rodiče, případně otec, který ji zastupuje ve všech správních řízeních, a který po ní požaduje nájemné ve výši 1850 Kč za pronájem nemovitosti, ve které stěžovatelka bydlí. Žalovaný zdůraznil, že zákon o pomoci v hmotné nouzi obsahuje motivační opatření pro občany, kteří se snaží aktivně svou situaci řešit, to znamená, že zvýhodňuje občany, kteří kromě registrace na úřadu práce sami aktivně vyhledávají možnosti pracovního uplatnění. Současně je možné u osoby, která prokáže, že má zvýšené náklady spojené s hledáním zaměstnání částku na živobytí navýšit o dalších 300 Kč. Z toho vyvodil, že pokud by

stěžovatelka byla registrovaná v evidenci uchazečů o zaměstnání na úřadu práce, měla by možnost získat finanční prostředky na plnění povinností uchazeče o zaměstnání.

Ke stěžejní odvolací námitce týkající se nevydání rozhodnutí o přiznání dávky existenčního minima ve výši 2020 Kč měsíčně jako dávky mimořádné okamžité pomoci žalovaný uvedl, že o tuto dávku nebylo požádáno, nemohlo být tedy vydáno o ní rozhodnutí. Na základě podaného odvolání správní orgán prvního stupně zaslal dne 12. 4. 2007 zástupci žadatelky tiskopis žádosti o mimořádnou okamžitou pomoc z důvodu hrozby vážné újmy na zdraví.

Stěžovatelka napadla rozhodnutí žalovaného žalobou, v níž namítla, že se žalovaný nevypořádal s jejími námitkami, že po ní požaduje nevykonatelné požadavky, zejména evidenci na úřadu práce, což stěžovatelka nemůže učinit, neboť je zcela bez prostředků. Stěžovatelka dále namítla, že podle jejího názoru měl žalovaný její situaci řešit tak, že by přiznal dávku mimořádné okamžité pomoci určenou na zaevidování na úřadu práce, na plnění povinností uchazeče o zaměstnání, zaplacení nezbytných nákladů na domácnost atd.

Městský soud v Praze žalobu stěžovatelky zamítl, přičemž pro svůj výrok uvedl následující důvody: ze správního spisu bylo zřejmé, že stěžovatelka požádala o poskytování dávky, která neexistuje. Proto jí správní orgán prvního stupně zaslal formulář nejbližší příbuzné dávky, který vyplnila, a tím bylo zahájeno řízení ve smyslu zákona o pomoci v hmotné nouzi. Jednalo se o dávku příspěvku na živobytí podle § 21 a násl. zákona o pomoci v hmotné nouzi. Podle zmíněného zákona lze přiznat i další dávky - dávku doplatku na bydlení a dávku mimořádné okamžité pomoci. O takovou jinou dávku však stěžovatelka nepožádala. Jednou z podmínek nároku na dávku příspěvku na živobytí je stav hmotné nouze žádající osoby. Městský soud v Praze v této souvislosti poukázal na ustanovení § 3 odst. 1 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi, podle něhož není v hmotné nouzi osoba, která není v pracovním nebo obdobném vztahu, ani nevykonává samostatnou výdělečnou činnost a není vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání. Stěžovatelka není ani v okruhu osob vyjmenovaných v ustanovení § 11 odst. 3 zákona o pomoci v hmotné nouzi, na něž se zmíněné ustanovení § 3 odst. 1 písm. a) nevztahuje. S ohledem na to Městský soud považoval závěr žalovaného, že stěžovatelce nelze dávku příspěvku na živobytí přiznat. Pokud jde o ostatní námitky stěžovatelky, Městský soud v Praze se ztotožnil se závěry žalovaného.

Stěžovatelka je osobou oprávněnou k podání kasační stížnosti, neboť byla účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí Městského soudu v Praze vzešlo (§ 102 s. ř. s.) a tuto kasační stížnost podala včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.). V kasační stížnosti uplatňuje důvody, které lze podle obsahu subsumovat, jak již bylo uvedeno, pod ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Nejvyšší správní soud za této situace napadený rozsudek Městského soudu v Praze v mezích řádně uplatněných kasačních důvodů a v rozsahu kasační stížnosti podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. přezkoumal, přitom dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Stěžovatelka, jak vyplývá z výše rekapitulovaného obsahu její kasační stížnosti, příliš rozsáhlé argumentace nepřináší. Její námitky vycházejí v zásadě z letmo nastíněné představy o normativním obsahu čl. 30 Listiny základních práv a svobod, kterou Nejvyšší správní soud musí odmítnout. Obsah čl. 30 Listiny základních práv a svobod směřuje

k zakotvení subjektivního občanského (čl. 30 odst. 1), resp. lidského (čl. 30 odst. 2) práva na sociální zabezpečení, a to zásadně pouze pro případy sociálních událostí v citovaném článku uvedených (stáří, nezpůsobilost k práci a ztráta živitele, hmotná nouze). Pro případy sociálních událostí vymezených v čl. 30 odst. 1 Listina základních práv a svobod zaručuje právo na „přiměřené hmotné zabezpečení“. V případě sociální události **hmotné nouze** ovšem zaručuje Listina pouze „**pomoc nezbytnou pro zajištění základních životních podmínek**“. Podstatné přitom je, že práv zaručených čl. 30 Listiny základních práv a svobod je možno se dovolávat pouze v mezích zákonů, které ho provádějí (srov. čl. 41 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Pokud jde o právo na pomoc nezbytnou pro zajištění základních životních podmínek v případě hmotné nouze, v době rozhodování žalovaného byly prováděcími předpisy ve smyslu čl. 41 odst. 1 Listiny základních práv a svobod zákon o životním a existenčním minimu a zákon o pomoci v hmotné nouzi. Každý zákon z této dvojice měl přitom z hlediska obsahu normy čl. 30 odst. 2 Listiny základních práv a svobod svébytnou funkci, které nelze vzájemně zaměňovat.

Funkcí zákona o životním a existenčním minimu je **definovat minimální hranici peněžních příjmů k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb, resp. minimální hranici příjmů osob, která se považuje za nezbytnou k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb na úrovni umožňující přežití** (ustanovení § 1, konkrétní vymezení hranic následuje v dalších ustanoveních, mj. v ustanovení § 5, jehož se stěžovatelka dovolává). Jde tedy pouze o definiční vymezení společenského konsensu minimálního příjmu, aniž je jakkoliv tímto zákonem zakládán nárok na skutečné pobírání takového příjmu. Teprve zákon o pomoci v hmotné nouzi jednak definuje, co rozumí hmotnou nouzí ve smyslu čl. 30 odst. 2 Listiny základních práv a svobod (§ 2 odst. 2 až 6 pozitivním výčtem, § 3 negativním výčtem), jednak ve skutečnosti provádí to, co ustanovení čl. 30 odst. 2 Listiny základních práv a svobod nazývá pomocí, která je nezbytná pro zajištění základních životních podmínek. Teprve tento zákon stanoví obsah a podmínky této pomoci, konkrétně stanoví druhy dávek (§ 4) a konstruuje podmínky jejich nároku a výše, přičemž na zákon o životním a existenčním minimu v těchto konstrukcích pouze odkazuje.

Je proto třeba tedy v první řadě plně přisvědčit žalovanému i Městskému soudu v Praze, že stěžovatelka se nemůže z hlediska domnělé existence nároku na plnění ze strany státu dovolávat definičního ustanovení zákona o životním a existenčním minimu. Dále pak je třeba znovu zdůraznit, že podmínky poskytování pomoci ve smyslu čl. 30 odst. 2 Listiny základních práv a svobod vymezuje zákon o pomoci v hmotné nouzi. V první řadě, jak již bylo naznačeno, vymezuje okruh dávek, jimiž má veřejná moc na situaci hmotné nouze fyzických osob reagovat (§ 4 cit. zákona). Vymezuje přitom taxativně tři druhy dávek (příspěvek na živobytí, doplatek na bydlení a mimořádná okamžitá pomoc), vedle toho také pak stanoví procesní postup, jímž je třeba o dávkách rozhodovat, zejména stanoví povinnost žádat o dávku prostřednictvím formulářových návrhů (§ 69 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi). Stěžovatelka, jak vidno z rekapitulace správního spisu a jak správně poznamenal i Městský soud v Praze, svým prvotním podáním nepožádala o žádnou dávku ve smyslu cit. zákona, natož aby požádala prostřednictvím předepsaného tiskopisu ve smyslu § 69 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi. Nelze jakkoliv předhazovat správnímu orgánu prvního stupně, že v této situaci zaslal stěžovatelce formulář žádosti o dávku, která se nejvíce blíží stěžovatelčině požadavku (v této souvislosti Nejvyšší správní soud poznamenává, že stěžovatelka výslovně žádala o **opakovanou**

peněžitou dávkou, což dávka mimořádné okamžité pomoci není a být nemůže - v tomto smyslu stěžovatelčina pozdější argumentace postrádá vnitřní koherence). Naopak šlo ze strany správního orgánu prvního stupně o příklad správné správní praxe, který umožnil, aby v případě stěžovatelky bylo vůbec zahájeno nějaké řízení a bylo lze o jejím požadavku rozhodnout. Nadto stěžovatelka zasláný formulář vyplnila a zaslala zpět bez jakýchkoliv výhrad co do druhu dávky správnímu orgánu prvního stupně, čímž bylo zahájeno řízení o dávce, které se formulář týkal (příspěvek na živobytí). Nemohlo být zároveň zahájeno řízení o dávce, k níž návrh nesměřoval - veškeré poukazy stěžovatelky na to, že správní orgán prvního stupně, resp. žalovaný, měl rozhodnout případně o poskytnutí mimořádné okamžité pomoci, jsou irelevantní. Z vyjádření žalovaného nadto vyplývá, že řízení o dávce mimořádné okamžité pomoci bylo v mezidobí zahájeno.

Ustanovení § 21 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi, jak naznačil i Městský soud v Praze, stanoví jako jednu z podmínek nároku na dávku příspěvku na živobytí stav hmotné nouze žádající osoby. Skutečnost, že na stěžovatelku dopadá výluka ustanovení § 3 odst. 1 písm. a) téhož zákona, tedy že stěžovatelka není osobou v hmotné nouzi, pak nebyla v řízení žádnou ze stran zpochybněna. Stěžovatelka pouze opakovaně odkazuje na svou naprostou nemajetnost a v důsledku toho neschopnost odstranit překážku toho, aby byla považována za osobu v hmotné nouzi (nemožnost dojet do 20 km vzdáleného sídla úřadu práce, aby se zaevidovala jako uchazeč o zaměstnání). Nejvyšší správní soud poznamenává, že takové tvrzení není způsobilé působnost hypotézy § 3 odst. 1 písm. a) vyloučit.

Nejvyšší správní soud proto neshledal s ohledem na výše uvedené v rozhodnutí Městského soudu v Praze pochybení, které by zakládalo nutnost je zrušit, a kasační stížnost tedy zamítl (§ 110 s. ř. s.).

Žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1, 2 ve spojení s § 120 s. ř. s.), neboť ze soudního spisu jednak neplynou žádné náklady žalovaného, které by měl stěžovatel jako procesně neúspěšný hradit, jednak, i kdyby takové náklady žalovanému vznikly, nebylo by možné podle § 60 odst. 2 s. ř. s. přiznat, neboť jde o věc sociální péče.

Usnesením Městského soudu v Praze ze dne 7. 10. 2008, č. j. 4 Cad 54/2007 - 101, byla stěžovatelce ustanovena zástupkyní pro řízení o kasační stížnosti Mgr. Dagmar Rezková Dřimalová. Té by podle § 35 odst. 8 s. ř. s. náležela odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů. Vzhledem k tomu, že se této odměny a náhrady výslovně vzdala a vzhledem k tomu, že ani ze soudního spisu Nejvyšší správní soud nezjistil žádný úkon právní služby podle ustanovení § 11 odst. 1 vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění pozdějších předpisů, který by ustanovená zástupkyně ve věci učinila, odměnu a náhradu hotových výdajů nepřiznal.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejdou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. února 2009

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně senátu